

İNSAN BİLİMLERİ DERGİSİ

By: UMUT CANLI

As of: Nov 30, 2017 11:24:32 AM
2,808 words - 22 matches - 16 sources

Similarity Index

8%

Mode: Similarity Report ▼

paper text:

International Journal of Human Sciences 1 ISSN:2458-9489 Volume 14 Issue 3 Year: 2017 3 2 4 5 6 Assessment of multiple intelligence domains, socio economic levels and skills of basketball players1 Basketbolcuların çoklu zeka alanları, sosyo-ekonomik düzeyleri ve becerilerinin değerlendirilmesi Umut Canlı2 İlhan Toksöz3 İlker Özmutlu4 Abstract Basketball is a sport in which physical characteristics give significant advantages to the player, the cognitive functions such as game intelligence, instinct and perception as virtues having vital importance in team play make distinction between the players, and different tactical strategies are used during the matches. .

The purpose of our study is to determine the relation between skill levels and some physical parameters and the

10

multi-intelligence domains of the basketball players, and also to compared the basketball specific skill levels and multi-intelligence domains according to their socio- economic levels. 42 basketball players with mean age of $13,71 \pm 0,82$ year and the mean sporting experience of $4,21 \pm 1,52$ year participated the study voluntarily. Anthropometric measurements of the sportsmen were conducted (body weight, height) and their Body Mass Indices (BMI) were calculated. . In determination of the multi intelligent domains, "Self Assessment Inventory at Multiple Intelligence Domains" was used. The questionnaire prepared by the researcher was applied on the basketball players to Özet Basketbol, fiziksel özelliklerin ön plana çıkarak sporcuya avantaj sağladığı, takım oyunu içerisinde çok önemli etkiye sahip olan oyun zekası, sezgi, algılama gibi kognitif fonksiyonların sporcular arasında farklılık yarattığı ve müsabaka esnasında farklı taktiksel stratejilerin uygulandığı bir spordur. Çalışmanın öncelikli amacı basketbolcuların beceri düzeyleri ile bazı fiziksel özellikleri ve çoklu zeka alanları arasındaki ilişkinin belirlenmesi sonraki amacı ise sosyo-ekonomik düzeylerine göre basketbola özgü beceri düzeylerinin ve çoklu zeka alanlarının karşılaştırılmasıdır. Yaş ortalaması $13,71 \pm 0,82$ yıl, spor yaşı ortalaması $4,21 \pm 1,52$ yıl olan 42 basketbolcu çalışmamıza gönüllü olarak katılmıştır. Basketbolcuların fiziksel ölçümleri (vücut ağırlığı, boy uzunluğu) alınarak, beden kitle indeksleri (BKİ) değerleri hesaplanmıştır. Çoklu zeka alanlarının belirlenmesinde "Çoklu Zekâ Alanlarında Kendilerini Değerlendirme Envanteri" kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu sosyo- ekonomik düzeylerinin belirlenmesinde kullanılmıştır. Basketbola özgü beceri determine the socio-economic levels. In determination of basketball specific skills, Johnson Basketball Skill test was used. As a positive weak relation was determined between the age and sport experience of the players and the basketball-specific skill level ($r: 0,303$, $r: 0,308$, $p < 0,05$, respectively), a positive weak relation was determined between the skill level and the musical intelligence ($r: 0,331$; $p < 0,05$).

A significant difference was found in favor of the

2

individuals who did sports

in the family in terms of social intelligence score ($p<0,05$).

4

Consequently, it may be stated that age and sport experience has not high effect on the skill level. The effect of the musical / rhythmic intelligence on the skill of the weak may be due to the skill-required movements being performed in a certain rhythm. Sports contributes to the socialization process by providing to improve social skills such as communication, responsibility, empathy, cooperation and sharing. It can be evidence that the social intelligence levels of children who played sports in their family are high. Keywords: Basketball player; multiple intelligence domains; skill; socio-economic level; anthropometric features düzeylerinin tespit edilmesinde ise Johnson Basketbol Beceri Testi kullanılmıştır. Spor yaşı ile basketbola özgü beceri

arasında pozitif yönde zayıf bir ilişki tespit edilirken ($r: 0,308$; $p<0,$

2

05), beceri düzeyi ile müzik zekası arasında da pozitif yönde zayıf

bir ilişki tespit edilmiştir ($r: 0,331$; $p<0,05$). Ailesinde spor

6

yapmış/yapmamış bireylere göre çoklu zeka alanlarının karşılaştırılmasında sosyal zeka puanı açısından ailesinde spor yapmış bireylerin lehine

anlamli farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Sonuç olarak,

6

spor yaşının beceri düzeyi üzerindeki etkisinin yüksek olmadığı söylenebilir. Müziksel/ritmik zekanın basketbol becerisine zayıfta olsa etkisinin olması, beceri gerektiren hareketlerin belirli bir ritm eşliğinde yapılmasından kaynaklanabilir. Spor iletişim, sorumluluk, iş birliği, empati kurma, yardımlaşma, paylaşma gibi toplumsal özelliklerin gelişmesini sağlayarak sosyalleşme sürecine katkı sağlar ki ailesinde spor yapmış bireylerin çocuklarının sosyal zeka düzeylerinin yüksek olması bunun kanıtı olabilir. Anahtar kelimeler: Basketbolcu; çoklu zeka alanları; beceri; sosyo-ekonomik düzey;

antropometrik özellikler. (Extended English abstract is at the end of this document) 7 8 1. GİRİŞ

9

9 Günümüzde spor, insanların fiziki açıdan güçlenmesi için sürdürülen bir faaliyetler bütünü 10 olmaktan daha fazlasıdır. Spor, bireylerin kişilik oluşumunun ve bireysel yeteneklerinin gelişmelerini 11 sağlamak amacıyla eğitimciler tarafından önerilen planlı çalışmalar bütünlüğü haline gelmiştir ve her 12 geçen gün önemini daha da artırmaktadır. 13 Üst düzey sportif performans ise bireyin tüm biyolojik ve psikolojik gelişimini birleştirdiği ve bu 14 nedenle kişinin tüm gücünü oluşturduğu bilinmektedir (Duricek, 1992). Sportif performansın üst 15 seviyede ortaya konmasında beceri düzeyinin yüksek olması gereklidir. Beceri gerektiren hareketlerde 16 bazı unsurlar vücudun koordinasyonunu ve yönlendirilmesini gerektirir. Bu unsurlar, zihin ve onun 17 etkinliği olan düşünmedir. Düşüncenin kendisi bir beceridir. Bir matematik probleminin çözümü ve 18 bir basketbol oyuncusunun smaç eylemi etkin bir zekâ seviyesini gerektirir. Sporda bir beceri doğru 19 yapıldığında, bu beceriyi çoğu kez tekrarlayabileceğimizi hissederiz. Bu bize müsabakada güven verir. 20 Özgürlük hissi kazandırır. Düzgün, koordineli, tahmin edilemeyen deneyimlere sahip oluruz. Sezgisel 21 ve önceleme yeteneği üst düzeye ulaşır (Kretchmar, 1994). Basketbol sporu da kognitif fonksiyonlar 22 ile birlikte fiziksel özelliklerin ön planda olduğu ve son yıllarda ülkemizde çocuk ve gençler arasında 23 popülaritesini arttıran bir spor branşı olmuştur. 24 Basketbolda

birbirini takip eden koordineli hareketlerin düzenli bir şekilde yapılması ve beceriye 25

5

dönüştürülmesi motorik özelliklerin oldukça iyi geliştirilmesi sonucu ortaya çıkar

(Muratlı, 1998). Ancak günümüzde bu özelliklerin dışında sportif verim düzeyini etkileyen çok sayıda faktörden 27 bahsedilmektedir. 28 Antrenman yöntemlerinin gelişmesi ve antrenman araç-gereçlerindeki teknolojik ilerlemeler 29 sporcuların fiziksel olarak güçlenmesine büyük katkı sağlarken, sportif başarıya ulaşmak için en önemli 30 unsurların başında gelen zekâyı oyun içerisinde kullanabilme becerisi sonucu belirleyen en önemli 31 etkenlerdendir.

Gardner zekanın, insanın pek çok özelliğini ve etkinliğini içine alan kapasitedeki bir 32 kavram

3

olduğunu ve sekiz türe ayrılabilirliğini ileri sürmektedir. Tüm çocuklar bu zeka türlerine çeşitli 33

düzeylerde sahip olarak doğarlar ve bazılarında daha çok eğilimleri olabilir

(Saban, 2002). Sporcuların 34 baskın zekâ türleri saptanarak, bu zekâ türlerini geliştirilmesine yönelik uygulamalar yapılmaktadır. 35 Sporcuların branşa özgü teknik yetenek ve taktik başarıları ile zeka alanları arasındaki ilişki sporsal 36 başarıyı etkilemektedir (Kartal, 2012). Buradan hareketle sportif beceri düzeyinin hangi zeka alanı ile 37 ilişkili olduğunun tespit edilmesi beceri gelişimini üst seviyelere ulaştırmada yardımcı olabilir. 38 Çalışmada da öncelikli amaç olarak basketbola özgü becerinin çoklu zeka alanındaki zeka türleri ile 39 ilişkini saptamak, ikinci amaç olarak ise basketbolcuların sosyo-ekonomik düzeylerine göre çoklu zeka 40 alanlarını ve basketbola özgü beceri düzeylerini karşılaştırmaktır. 41 42 2. YÖNTEM 43 Araştırma ilişkisel tarama modelindedir. Düzenli olarak antrenman yapan ve altyapı liglerinde 44 müsabakalara katılan, 12-14 yaş aralığında ve spor yaşı $4,21 \pm 1,52$ yıl olan 42 basketbolcu örneklem 45 grubumuzu oluşturmuştur. Ölçüm ve testlere başlamadan önce sporcularımızın velilerine 46 bilgilendirilmiş olur formu imzalatılmış ve örneklem grubu araştırmamıza gönüllü olarak katılmıştır. 47 48 Verilerin Toplanması 49 Katılımcıların yaş düzeylerine göre antrenman yaptıkları gün ve saatlerde, antrenörleri ile iletişime 50 geçerek boy

uzunluğu ve vücut ağırlığı ölçümleri alınarak, basketbola özgü beceri testleri antrenman 51 saatlerinde yaptırılmıştır. Çoklu zeka alanlarının belirlenmesi için kullanılan anket ise bir sonraki 52 antrenman gününde araştırmacı tarafından katılımcılara uygulanmıştır. Sosyo-ekonomik düzeyin 53 belirlenmesinde kullanılan anket ise doldurmaları için katılımcıların velilerine gönderilmiş, anket 54 tamamlandıktan sonra tekrar araştırmacıya getirilmesi istenmiştir. 55 56 Veri Toplama Yöntemleri ve Araçları 57 Boy uzunluğu ölçümü: Ölçümler katılımcıların ayakları çıplak,

ayak tabanları yere düz olarak 58 basmış, dizler gergin, topuklar bitişik ve vücut dik olarak

8

yapılmıştır. Ölçüm aracı olarak, duvara 59 monte edilmiş hassaslık derecesi 0,1 cm olan stadiometre kullanılmıştır. Değerler cm cinsinden 60 kaydedilmiştir. 61 Vücut ağırlığı ölçümü: Katılımcıların vücut ağırlıkları çıplak ayak, sadece şort ve tişört kalacak 62 şekilde ölçülmüştür. Ölçüm aracı olarak hassaslık derecesi 0,1 kg olan elektronik baskül kullanılmıştır. 63 Değerler kg cinsinden kaydedilmiştir. 64 Beden kitle

indeksi: BKİ (kg/m²)= Vücut ağırlığı (kg) / (Boy uzunluğu)

12

2 (m) formülüne göre 65 hesaplanmıştır. 66 Çoklu zeka alanlarının belirlenmesi: Ölçme aracı olarak Gonca Seber'in 2001 yılında geçerlilik ve 67 güvenilirliğini yaptığı "Çoklu Zekâ Alanlarında Kendini Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. 68 Sosyo-ekonomik düzeyin belirlenmesi: Anne-baba eğitimi düzeyi, ailenin aylık ekonomik geliri, 69 kardeş sayısı gibi sosyo-ekonomik değişkenleri içeren bilgi formu araştırmacı tarafından hazırlanıp, 70 formu doldurmaları için ailelere gönderilmiştir. 71 Johnson basketbol testi: Şut, pas ve top sürme becerilerini ölçmeyi hedefleyen teste kullanılan 72 parametrelerin güvenilirliği 0,88 olarak tespit edilmiştir. Testin geçerliliğini güvence altına almak için 73 test sonuçlarına göre iyi ve kötü basketbolcular teste tabii tutulmuş ve iki grup arasında 0,88'lik bir 74 korelasyon elde edilmiştir. Şut becerisinin ölçülmesinde, katılımcı potanın altına yakın bir mesafeden 75 30 saniye içinde mümkün olduğu kadar çok sayı yapmaya çalışır. Her geçerli atış 1 puan olarak kaydedilir. Pas becerisinin belirlenmesinde, yerden 35 cm yukarı olacak şekilde duvara birbirinin içine 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 geçecek şekilde çizilmiş en küçüğünün eni 50 cm, boyu 25 cm, ortadakinin eni 1 metre boyu 60 cm, en büyüğünün eni 1,5 metre ve boyu 1 metre olan dikdörtgenlere katılımcılar beyzbol pas veya hook pas kullanarak 12 metre uzaklıktan 10 atış yaparlar. Ortadaki dikdörtgen 3 puan, dış dörtgenlere doğru 2 ve 1 puandır. Top sürme becerisinin ölçümünde, bir çizgi üzerine birbirinden 180 cm aralıklarla duran 4 adet engel yerleştirilir. İlk engelle başlangıç çizgisi arasındaki mesafe 360 cm'dir. Katılımcı komutla başlangıç çizgisinden top sürmeye başlayarak engeller arasından geçer ve tekrar başlangıç çizgisine döner. 30 saniye içinde geçilen bölgelerin toplamı kaydedilir. Değerlendirme, her üç testin skorlarının toplanması şeklindedir (Kamar, 2008). Verilerin Analizi Veri

analizinde normallik testi olarak Kolmogorov Smirnov testi kullanılmıştır. Normal dağılım gösteren

7

verilerde Bağımsız Örneklem **T testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi**

(ANOVA), normal dağılım göstermeyen verilerde Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Değişkenler

arasındaki ilişkinin belirlenmesi için ise Pearson Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. 3. BULGULAR

11

Tablo 1. Katılımcıların Fiziksel Özellikleri, Çoklu Zeka Alanları ve Basketbola Özgü Beceri Düzeylerinin Betimsel Değerleri
Değişkenler N SS Min. Max. Yaş (yıl) 42 13,71 0,82 12,08 15 Spor yaşı (yıl) 42 4,21 1,52 1 7 Boy uzunluğu (cm) 42 169,99 10,32 148,7 191,8 Vücut ağırlığı (kg) 42 66,10 15,88 40,3 108,2 96 Beden kitle indeksi (BKİ) (kg/m²) Sözel/Dilsel Zeka 42 22,62 42 17,14 3,77 16,71 29,41 3,04 9 23 Sayısal/Mantıksal Zeka 42 19,35 2,90 9 24 Görsel/Uzamsal Zeka 42 17,47 3,59 9 24 Bedensel/Duyu devinimsel Zeka 42 Müziksel/Ritmik Zeka 42 17,90 2,89 17,78 2,58 10 12 23 23 Sosyal/Kişilerarası Zeka 42 İçsel/Özedönük Zeka 42 20,64 2,00 20,85 2,21 17 24 14 24 Doğa Zekası 42 18,38 3,74 9 23 Basketbol becerisi 42 84,37 7,17 71 112 98 99 100 101 Tablo 1'de katılımcıların yaş, spor yaşı, fiziksel özellikleri, çoklu zeka alanları ve basketbola özgü değerlere ait aritmetik

ortalama, standart sapma, en küçük ve en büyük değerler

13

bulunmaktadır. Tablo 2. Katılımcıların Spor Yaşları ile Basketbola Beceri Düzeyleri ve Çoklu Zeka Alanları Arasındaki İlişkiye Ait Değerler Beceri Düzeyleri ve Çoklu Zeka Alanları N r p Basketbola Özgü Beceri Düzeyi 42 0,308 Sözel/Dilsel Zeka 42 0,240 0,047* 0,125 Sayısal/Mantıksal Zeka 42 0,099 0,532 Spor Görsel/Uzamsal Zeka 42 0,084 0,595 yaş Bedensel/Duyu devinimsel Zeka 42 0,190 0,228 Müziksel/Ritmik Zeka 42 0,207 0,188 Sosyal/Kişilerarası Zeka 42 0,123 0,436 İçsel/Özedönük Zeka 42 -0,170 0,283 102 Doğa Zekası 42 0,268 0,086 103 104 105 106 107 108 109 Tablo 2'yi incelediğimizde katılımcı grubun spor yaşı ile basketbola özgü beceri düzeyleri

arasında pozitif yönde zayıf bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir

2

(sırasıyla r: 0,308; p<0,05). Spor yaşının çoklu zeka alanlarındaki herhangi bir zeka türü ile ilişkisi tespit edilmemiştir (p>0,05). Tablo 3. Katılımcıların Beceri Düzeyleri ile Fiziksel Özellikleri ve Çoklu Zeka Alanları Arasındaki İlişkilere Ait Değerler p<0,05* Fiziksel Özellikler ve Çoklu Zeka Alanları N r p 110 111 112 113 114 Basketbola özgü beceri düzeyi Boy uzunluğu (cm) 42 -0,038 0,812 Vücut ağırlığı (kg) 42 -0,216 0,169 Beden kitle indeksi (BKİ) (kg/m²) 42 -0,282 0,071 Sözel/Dilsel Zeka 42 -0,036 0,819 Sayısal/Mantıksal Zeka 42 -0,053 0,741 Görsel/Uzamsal Zeka 42 0,018 0,911 Bedensel/Duyu devinimsel Zeka 42 0,147 0,353 Müziksel/Ritmik Zeka 42 0,331 0,032* Sosyal/Kişilerarası Zeka 42 -0,016 0,919 İçsel/Özedönük Zeka 42 -0,029 0,855 Doğa Zekası 42 0,039 0,808 p<0,05* Tablo 3'ü incelediğimizde katılımcıların basketbola özgü beceri düzeyleri ile müziksel/ritmik zekaları

arasında pozitif yönde zayıf bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (r: 0,331; p<0,

2

05). Basketbola özgü beceri düzeyi ile fiziksel özelliklere ait değerler ve diğer zeka türlerine ait değerler arasında bir ilişki tespit edilmemiştir (p>0,05). 117 Çoklu Zeka Alanlarının Karşılaştırılmasına Ait Değerler Değişkenler Beceri düzeyi Tablo

4. Katılımcıların Ailelerinin Spor Geçmişlerine Göre Basketbola Özgü Beceri ve Aile Spor Geçmişi Spor yapmış Spor yapmamış n 27 15 83,3556 86,2200 SS 6,52624 8,13337 t değeri -1,248 p 0,219 Sözel Spor yapmış Spor yapmamış 27 15 17,2222 17,0000 3,34357 2,53546 0,224 0,824 Sayısal Spor yapmış Spor yapmamış 27 15 18,8889 20,2000 3,10500 2,36643 -1,419 0,164 Görsel Spor yapmış Spor yapmamış 27 15 17,8148 16,8667 3,13831 4,35671 0,815 0,420 Bedensel Spor yapmış Spor yapmamış 27 15 17,9259 17,8667 3,17352 2,41622 0,063 0,950 Müzik Spor yapmış Spor yapmamış 27 15 18,3333 16,8000 2,51151 2,48424 1,903 0,064 Sosyal Spor yapmış Spor yapmamış 27 15 21,1111 19,8000 2,00640 1,78085 2,109 0,041* İçsel Spor yapmış Spor yapmamış 27 15 20,6667 21,2000 2,28709 2,11119 -0,744 0,461 Doğa Spor yapmış Spor yapmamış 27 15 18,2963 18,5333 4,05553 3,24844 -0,194 0,847 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 p<0,05* Tablo 4'ü incelediğimizde ailesinde spor yapmış/yapmamış katılımcıların sosyal zeka puanlarının karşılaştırılmasında

anlamli bir farklılık tespit edilmiştir (**p<0,05**). Ailesinde **spor** yapmış katılımcıların **sosyal zeka**

14

puanları ailesinde spor yapmamış katılımcılardan daha yüksek olarak tespit edilmiştir. 4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmada spor yaşının beceri düzeyindeki etkisinin zayıf düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Malina ve diğerleri (2013), 13-15 yaş aralığındaki futbolcular üzerinde yaptıkları çalışmada yaş ve spor yaşının futbola özgü becerilerdeki performansa olumlu etki ettiğini belirtmiştir. Bu çalışmanın sonuçları bulgularımız ile paralellik göstermektedir. . Çalışmada katılımcıların beceri düzeyleri ile müziksel/ritmik zekaları arasında zayıf düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir. Literatürü incelediğimizde, Vonstein (1999), atletlere koşarken wolkman ile koşu ritminde müzik dinletmiş ve performansı arttırdığını bulmuştur. Derm, Tsapakidou, Zachopoulou ve Gini (2001), okul öncesi çocuklarda yapmış oldukları çalışmada ritm becerisinin motor becerilerin öğrenilmesi ve performansında etkili bir faktör olduğunu bulmuşlardır. Medler (1999), atletizmde koşu branşlarında ritm öğesinin ve ritmikleştirme becerisinin önemli olduğu ve atletin iyi bir başarıya sahip olabilmesi için kendi koşu ritmini oluşturması gerektiği görüşündedir. Bu çalışmaların sonuçları bulgularımızı destekler niteliktedir. Beceri düzeyinin çoklu zeka alanını oluşturan diğer zeka türleri ve fiziksel özelliklere ait değerler ile bir ilişkisi tespit edilmemiştir. Çalışmamızda kardeş sayısı, anne-baba eğitim düzeyi, ailenin ekonomik geliri gibi sosyo- ekonomik değişkenlere göre örneklem grubunun basketbola özgü beceri düzeyleri ve çoklu zeka alanlarının karşılaştırılmasında herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır. Karakurt (2012) çalışmasında, ekonomik durumu iyi olanların müziksel, sosyal ve bedensel zeka alanının daha fazla gelişmiş olduğunu tespit etmiş ve bunun nedeninin sosyo-ekonomik düzey arttıkça çocukların imkânlarının ve kaynaklara ulaşım şansının artmasına bağlanabileceğini ifade etmiştir. Şahin Zeteroğlu 144 (2014) yaptığı çalışmada, ailenin sosyoekonomik düzeylerine göre çocukların çoklu zekâ alanları 145 bakımından anlamlı bir farklılık bulmamıştır. Ayrıca, annenin eğitim düzeyi ve babanın eğitim 146 düzeyinin çocukların çoklu zekâ alanları üzerinde bir etkisinin olmadığını tespit etmiştir. Bu sonuç, 147 zekânın çevreden bağımsız daha kalıtsal olduğunu göstermektedir. Ancak, çevre ne kadar mükemmel 148 olsa da normal zekâli birinin üstün zekâli olması beklenmemektedir (Başal, 2012). Öztürk (2012) 149 çalışmasında, sosyoekonomik düzeye göre sırasıyla yalnızca müzikal-ritmik zeka ve kişilerarası-sosyal 150 zeka puan alanlarında anlamlı bir fark bulunmuştur Bu farkın müzikal ritmik zeka alanında orta sosyo- 151 ekonomik düzeydeki çocukların müzikal-ritmik zeka puan ortalamalarının, alt sosyo-ekonomik 152 düzeydeki çocukların ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Kişilerarası-sosyal zeka 153 alanında ise alt sosyoekonomik düzeydeki çocukların kişilerarası-

sosyal zeka puan ortalamalarının, 154 orta sosyoekonomik düzeydeki çocukların ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca, 155 orta ekonomik düzeyde ve kardeş sayısı bakımından görsel-uzamsal zeka alanında 2 kardeşi olan 156 çocuklar

lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Bir başka deyişle,

15

sadece görsel-uzamsal zeka alanında 157 kardeş sayısının etkili olduğu görülürken, sosyoekonomik düzeyin diğer çoklu zeka alanları üzerinde 158 anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Genel olarak bakıldığında, çocukların tek çocuk olmaları 159 ya da iki kardeş olmalarının onların çoklu zeka alanları üzerinde farklılık yaratmadığı görülmektedir. 160 Çoklu zeka üzerinde kişisel yaşam hikayesi (kişinin öğretmenler, arkadaşları vb.), kültürel ve tarihi 161 özgeçmiş (kişinin doğup büyüdüğü yer), biyolojik faktörler (genetik, beynin doğum öncesi ya da 162 sonrasında hasar görmesi) gibi faktörler etkisi olduğu ifade edilmektedir (Elibol, 2000). Çocukların 163 kardeş sayılarının onların çoklu zeka alanları üzerinde farklılık yarattığını belirten kuramsal bilginin 164 olmadığı dikkati çekmektedir (Uysal, 2006). 165

Düzenli olarak yapılan spor hem fiziksel hem de psikolojik değişikliklere yol açar. Sporun bireyde

1

166 **meydana getirdiği en önemli değişikliklerden biri de sosyalleşmedir. Sosyalleşme sürecinde**

sporun 167 **üstlendiği rolü en belirgin olarak spora katılımı en yüksek düzeyde olan bireylerde görmek**

168 **mümkündür**

(İkizler, 2000). Amman, İkizler ve Karagözoğlu (2000),

ilk sosyalleşme süreci aile 169 **ortamında yaşanmakta, psikolojik** gelişimin **önemli bölümü** 4
ailenin yönlendirmesiyle

şekillendiğini, 170

spora ilgi duyan anne babaların çocuklarını da spor yapmaya teşvik ettiklerini

4

tespit etmişlerdir. 171 Ortaöğretim

kurumlarında öğrenim gören ve spor yapan öğrencilerin

16

yapmayan öğrencilere göre 172 sosyal zeka alanları daha yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı olduğunu tespit eden çalışmalar 173 bulunmaktadır (Demirsöz ve Kocabaş, 2006; Guastello ve Guastello, 2003; Katz, Mirenda ve 174

Auerbach, 2002; Teele, 1997; Tekin, Filiz, Taşğın ve Özmutlu, 2008). Akıncı, Ersoy ve Pepe (2007), 175 okullarda verilmekte olan beden eğitimi dersleri bireylerin sosyalleşme sürecine önemli katkıda 176 bulunduğunu tespit etmiştir. Erdemir, Sert ve Ökmen (2006), üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor 177 bölümü ile Müzik ve Resim bölümlerinde okuyan öğrencilerin toplumsallaşma düzeyleri üzerine 178 yaptıkları çalışmada; Beden Eğitimi ve Spor bölümünün bireyin toplumsallaşması üzerinde resim ve 179 müzik bölümlerinden daha fazla etkili olduğunu bulmuşlardır. Çalışmamızda katılımcıların ailesinde 180 spor yapmış olanların sosyal/kişiler arası zeka puanları ailesinde spor yapmamış olanlarla 181 karşılaştırıldığında anlamlı bir şekilde farklılık tespit edilmiştir. Literatürde verilen örnekler 182 çalışmamızın bu yöndeki bulgularını destekler niteliktedir. 183 Sonuç olarak, yaş ve spor yaşı değişkenlerinin adolesan dönemindeki basketbolcu grubumuzun 184 basketbola özgü becerilerine düşük düzeyde olsa etki ettiğini söyleyebiliriz. Ritm zekasının da beceri 185 ile olumlu yönde zayıf bir ilişkisi olduğu sonucuna varılmıştır. Sporun sosyalleşme, empati kurma, 186 iletişim gibi olgulara katkısı yadsınamaz bir gerçektir. Çalışmamızda da spor yapmış ailelerin 187 çocuklarının sosyal zeka puanlarının daha yüksek olmasını, sporun sosyalleşme üzerindeki olumlu 188 etkisinin aile yoluyla çocuğa aktarılmasından kaynaklanabileceğini düşünmekteyiz. 189 190 191 192 195 196 2 Canlı, U., Toksöz, İ., & Özmutlu, İ. (2017). Assessment of multiple intelligence domains socio economic levels and skills of basketball players. Journal of Human Sciences, 14(3), NNN-NNN. doi:10.14687/jhs.v14i3.NNNN 26 3 Canlı, U., Toksöz, İ., & Özmutlu, İ. (2017). Assessment of multiple intelligence domains socio economic levels and skills of basketball players. Journal of Human Sciences, 14(3), NNN-NNN. doi:10.14687/jhs.v14i3.NNNN 77 4 Canlı, U., Toksöz, İ., & Özmutlu, İ. (2017). Assessment of multiple intelligence domains socio economic levels and skills of basketball players. Journal of Human Sciences, 14(3), NNN-NNN. doi:10.14687/jhs.v14i3.NNNN 97 5 Canlı, U., Toksöz, İ., & Özmutlu, İ. (2017). Assessment of multiple intelligence domains socio economic levels and skills of basketball players. Journal of Human Sciences, 14(3), NNN-NNN. doi:10.14687/jhs.v14i3.NNNN 116 6 Canlı, U., Toksöz, İ., & Özmutlu, İ. (2017). Assessment of multiple intelligence domains socio economic levels and skills of basketball players. Journal of Human Sciences, 14(3), NNN-NNN. doi:10.14687/jhs.v14i3.NNNN 143 7 Canlı, U., Toksöz, İ., & Özmutlu, İ. (2017). Assessment of multiple intelligence domains socio economic levels and skills of basketball players. Journal of Human Sciences, 14(3), NNN-NNN. doi:10.14687/jhs.v14i3.NNNN 194 8 Canlı, U., Toksöz, İ., & Özmutlu, İ. (2017). Assessment of multiple intelligence domains socio economic levels and skills of basketball players. Journal of Human Sciences, 14(3), NNN-NNN. doi:10.14687/jhs.v14i3.NNNN 76 115 142 193

sources:

1 39 words / 1% - Internet from 05-May-2015 12:00AM
dergipark.ulakbim.gov.tr

2 36 words / 1% - Internet from 19-Jun-2017 12:00AM
www.ices-uebk.org

3 36 words / 1% - Internet from 22-Jun-2010 12:00AM
dergiler.ankara.edu.tr

4 30 words / 1% - Internet from 09-Aug-2017 12:00AM
www.sstbdergisi.com

- 5 20 words / 1% - Publications
[KIZILET, Ali, ATILAN, Osman and ERDEMİR, İbrahim. "12-14 yaş grubu basketbol oyuncularının çabukluk ve sıçrama yetilerine farklı kuvvet antrenmanlarının etkisi", Atatürk Üniv., 2010.](#)
-
- 6 18 words / 1% - Internet from 08-Jun-2015 12:00AM
[iscs-a.org](#)
-
- 7 18 words / 1% - Internet from 24-Jun-2016 12:00AM
[usos2016.com](#)
-
- 8 14 words / < 1% match - Publications
[SATITAS, Nazmi, ÖZKARAFKI, İrfan, PEPE, Osman and BÜYÜKİPEKÇİ, Serdar. "Üniversiteli erkek öğrencilerin vücut yağ yüzdelerinin üç farklı yöntemle değerlendirilmesi", Fırat Üniversitesi, 2011.](#)
-
- 9 13 words / < 1% match - Internet from 28-Aug-2015 12:00AM
[www.j-humansciences.com](#)
-
- 10 11 words / < 1% match - Internet from 06-Mar-2017 12:00AM
[isarder.org](#)
-
- 11 11 words / < 1% match - Internet from 09-Apr-2016 12:00AM
[efdergi.hacettepe.edu.tr](#)
-
- 12 9 words / < 1% match - Internet from 06-Feb-2015 12:00AM
[www.easyfood.com.tr](#)
-
- 13 9 words / < 1% match - Internet from 06-Oct-2016 12:00AM
[dergipark.ulakbim.gov.tr](#)
-
- 14 9 words / < 1% match - Publications
[TEKİN, Murat. "Ferdî ve takım sporlarında erkek ve kız sporcuların farklı zeka tiplerindeki seviyelerinin karşılaştırılması", Atatürk Üniv., 2009.](#)
-
- 15 8 words / < 1% match - Internet from 04-Jun-2016 12:00AM
[erzincan.academia.edu](#)
-
- 16 7 words / < 1% match - Publications
[TEKİN, Murat. "Orta öğretimde öğrenim gören spor yapan ve yapmayan öğrencilerin yaratıcılık ve çoklu zeka alanları arasındaki ilişkinin incelenmesi", Niğde Üniversitesi, 2008.](#)
-